

In hoeverre komen de uitkomsten van de Technologie Kieswijzer – de stem van de burger – overeen met de standpunten van politieke partijen. Rudy van Belkom, maakte een gap-analyse van de prominentste thema's.

Technologie Kieswijzer 2023: een gap-analyse

De afgelopen Tweede Kamerverkiezingen hebben veel stof doen opwaaien. Blij met de uitslag of juist niet; over één ding kunnen we het eens zijn. Digitalisering was nauwelijks een issue. Noch in de inleidende beschietingen richting de verkiezing, noch in de debatten erna, zoals ook de bedenker van de Technologie Kieswijzer Rudy van Belkom in interview met Kamerlid Barbara Kathmann constateert (pagina 39). Maar wat niet is, kan nog komen. Het is immers onvermijdelijk dat technologie een rol gaat spelen in toekomstig beleid, want het heeft steeds meer invloed op de manier waarop we leven, wonen en werken.

Wellicht bent u een van de 12.000 mensen die de Techno-

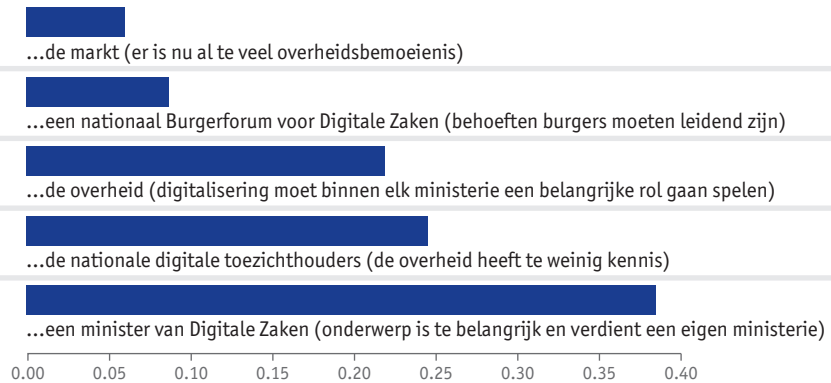
logie Kieswijzer hebben ingevuld. iBestuur was benieuwd of en in hoeverre de uitkomsten – de stem van de burger – overeenkomen met de standpunten van politieke partijen. Rudy van Belkom, maakte een gap-analyse van de prominentste thema's uit de Technologie Kieswijzer.

Een korte uitleg bij de uitkomsten: de Technologie Kieswijzer maakt geen gebruik van binaire stellingen. Per onderwerp worden er vijf oplossingen voorgelegd; dat geeft een genuanceerder beeld van hoe men denkt over de stellingen dan een simpel eens of oneens. Voorbeeld bij de eerste stelling 'Digitalisering': bijna 40 procent van de respondenten kiest voor de minister van Digitale Zaken als beste oplossing.

Digitalisering

Bij de burgers die de Technologie Kieswijzer hebben ingevuld is het overduidelijk: er moet een minister van Digitale Zaken komen. De deelnemende politieke partijen blijven (net als in 2021) terughoudend over een minister van Digitale Zaken: 5 van de 17 partijen spreken zich daarvoor uit. Van Belkom: "Het belang van digitalisering rechtvaardigt een eigen ministerie, al kun je je afvragen of dit niet leidt tot verkokering. Departementen zouden hun verantwoordelijkheden kunnen afschuiven op het nieuwe ministerie. 'Digitale zaken ligt niet bij ons' kan dan het credo worden."

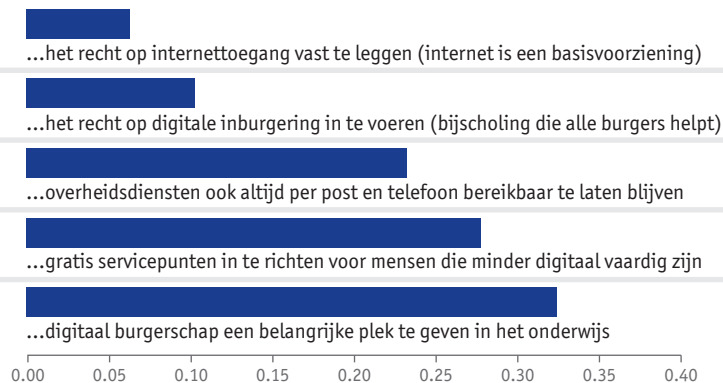
DE VERANTWOORDELIJKHEID VOOR DE DIGITALISERING VAN DE NEDERLANDSE SAMENLEVING MOET LIGGEN BIJ ...

Digitale inclusie

De hoogste score bij de burgers is hier voor digitaal burgerschap. Dat was ook zo in de editie van de Technologie Kieswijzer voor de Kamerverkiezingen van 2021. Opmerkelijk: bij de politieke partijen is hier in verhouding tot 2021 veel minder aandacht voor. 9 partijen in 2021 en slechts 3 partijen in 2023. De focus bij de politieke partijen ligt nu in verhouding meer op het aanbieden van offline alternatieven: overheidsdiensten zouden ook altijd per post en telefoon bereikbaar moeten blijven.

ZORGEN DAT IEDEREEN MEE KAN DOEN IN DE DIGITALE SAMENLEVING KAN HET BEST DOOR ...

Desinformatie

De meeste burgers kiezen voor het harder aanpakken van de afzenders van misleidende boodschappen. Bij politieke partijen staat dit veel minder op de radar: slechts 3 partijen kiezen hiervoor. Investeren in mediawijsheid scoort bij zowel burgers als politieke partijen relatief hoog.

DE MEEST EFFECTIEVE AANPAK OM DESINFORMATIE TE BESTRIJDEN IS ...

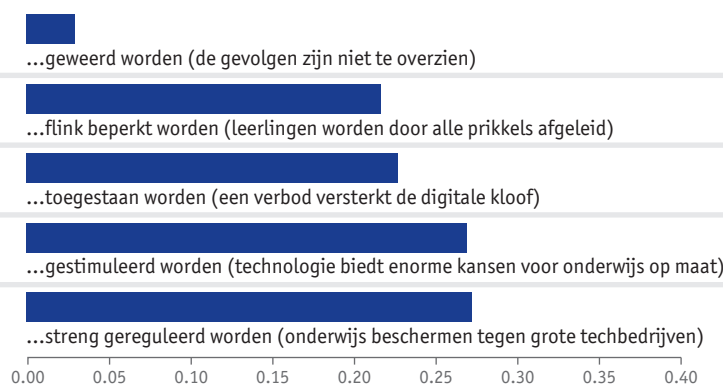

Technologie en onderwijs

Burgers zijn erg verdeeld over dit onderwerp. Ongeveer evenveel burgers kiezen voor het stimuleren van het gebruik van technologie als voor het strenger reguleren daarvan.

De politieke partijen zijn in verhouding een stuk kritischer op tech in onderwijs. De meerderheid van de partijen wil het onderwijs beschermen tegen big tech door strengere regulering. Slechts twee partijen kiezen voor het stimuleren van technologie in het onderwijs ten behoeve van maatwerk. Technologie zou bijvoorbeeld in kaart kunnen brengen wat de individuele leerbehoeften van scholieren zijn en het lesprogramma hierop afstemmen.

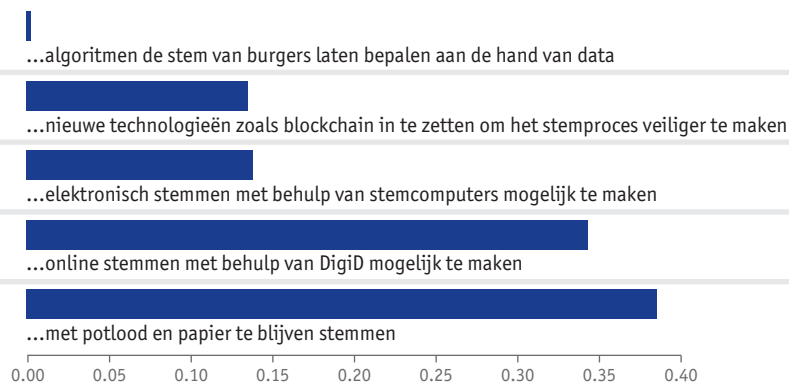
HET GEBRUIK VAN TECHNOLOGIE IN HET ONDERWIJS KAN HET BEST ...

Stemproces

Hoewel de meeste burgers en partijen ervoor kiezen om met potlood en papier te blijven stemmen, staan burgers er in verhouding veel meer voor open om online stemmen via de computer of mobiele telefoon met behulp van DigiD mogelijk te maken. Slechts 4 partijen staan hiervoor open. Elektronisch stemmen behoudt bij zowel partijen als burgers een relatief 'slecht imago'.

HET STEMPROCES KAN IN DE TOEKOMST HET BEST VERBETERD WORDEN DOOR ...

Democratie

Een ruime meerderheid van de burgers wil de input van experts en wetenschappers meer meewegen in politieke besluitvorming. Ook dit jaar vertegenwoordigt geen enkele partij dit standpunt. Net als in 2021 willen partijen dat technologie geen grote impact heeft op de manier waarop onze democratie is ingericht. Wel is er meer steun voor online burgerberaden, zowel bij burgers als bij de partijen.

Demonstreren

Nederlandse autoriteiten zetten steeds vaker digitale middelen in voor een veilig verloop van de demonstratie. Deze middelen kunnen het best:

Dit thema laat de kleinste gap zien tussen burgers en politieke partijen. De meeste burgers en partijen zijn het erover eens: digitale surveillance mag alleen voor opsporing worden ingezet. Burgers die niets strafbaars doen of van plan zijn mogen niet proactief gemonitord worden.

Tot slot trekt Rudy van Belkom nog twee conclusies die door burgers en politieke partijen worden gedeeld. Digitale ontwikkelingen moeten nauwlettend in de gaten worden gehouden. Denk daarbij aan het verplicht stellen van een ethische toets bij nieuwe AI-systemen. Ook is er overall een kritische houding ten opzichte van big tech: Nederlandse data moeten zoveel mogelijk worden opgeslagen in datacenters in Nederland, en we moeten investeren in Europese alternatieven voor big tech

en een betere Nederlandse en Europese infrastructuur, aldus de deelnemende burgers en politieke partijen.

Rudy van Belkom is directeur van Stichting Toekomstbeeld der Techniek (STT) en initiatiefnemer van de Technologie Kieswijzer.